

NEJSTARŠÍ SOUKROMÁ UNIVERZITA SE OTŘÁSLA V ZÁKLADECH

Téma: Pedagogická fakulta
24.2.2015 Učitelství noviny Strana 4
LUKÁŠ DOUBRAVA

Studenti speciální pedagogiky mají šanci zatím pokračovat. Pod dohledem

Akreditační komise veřejně uvedla, že největší soukromá vysoká škola Univerzita Jana Amose Komenského (UJAK) by měla přijít o státní souhlas, tedy de facto zaniknout. V první fázi jí nebyla obnovena akreditace jednoho studijního oboru.

Tím oborem je dvouleté navazující magisterské studium Pedagogika - učitelství, a to pro první stupeň. Přestože tak obor přestal existovat, jeho posluchači jsou ale i nadále studenty UJAK.

„Když s rokem 2014 tato akreditace skončila a její platnost nebyla prodloužena, využili jsme toho, že do konce dubna nám ještě trvá platnost Speciální pedagogiky, takzvaně oborové, neučitelství a studenty oboru s neprodlouženou akreditací jsme (s jejich souhlasem) do tohoto oboru převedli. Kdybychom tak neučinili, tito posluchači by automaticky přestali být studenty naší univerzity. Zároveň jsme tak splnili dikci zákona, který stanovuje, že škola je povinna se v takovéto situaci o své studenty postarat a zařídit jim, aby nadále studovali ve stejném nebo obdobném studijním programu. Nyní se mohou věnovat studiu alespoň toho, co tvoří průnik obou oborů,“ vysvětluje Petr Kolář, prorektor pro rozvoj, vědu a zahraniční styky UJAK. Problém je ovšem v tom, že studenti obor s neprodlouženou akreditací šli studovat zpravidla právě proto, aby mohli (nadále) učit. Mnoho z nich tak dokonce učinilo z existenčních důvodů, protože jinak budou podle zákona muset bez příslušného vzdělání svoji učitelskou profesi opustit. Navíc někteří z těchto studentů neučitelství speciální pedagogiku již dříve vystudovali. A protože se UJAK nevzdává naděje, že akreditaci opět získá (alespoň do konce tohoto roku, a to hlavně na dostudování studentů druhého, tedy posledního ročníku studia), jde podle ní o dočasné nouzové řešení. Je jasné, že už jenom proto, aby studenti zbytečně neztráceli čas, bylo by pro ně žádoucí, kdyby dočasná akreditace byla obnovena co nejdříve, nejpozději však právě do konce dubna.

Masové studium

Poprvé žádost UJAK o prodloužení akreditace daného oboru AK projednávala na svém zájmovém zasedání. Zamítla ji a své nesouhlasné stanovisko potvrdila i na dalším svém jednání v prosinci. Důvod jejího verdiktu totiž nadále přetrvával -příliš málo učitelů na daný počet studentů.

Tento stav podle AK neumožňuje vytvořit standardní vysokoškolské prostředí a zajistit studentům kvalitní výuku, zejména vedení diplomových prací a zabezpečení odpovídajících praxí. Komise uvádí, že více než 900 studentů inkriminovaného studijního oboru, respektive 1418 (spolu s oborem Speciální pedagogika) je vyučováno šestatřiceti vyučujícími, z nichž 21 má s UJAK pracovní smlouvu v přepočteném rozsahu 17,1 úvazku.

UJAK ale své počty uvádí odlišně: V současnosti je v obou ročnících oboru 1019 studentů (téměř všichni jsou v kombinované formě studia), 36 pedagogů (tj. 28,3 studentů na učitele). „Když vykážeme fyzické osoby, které u nás vyučují, AK nám je převede na takzvané přepočtené úvazky. Avšak ve skutečnosti nevyučují žádné přepočtené úvazky, ale vždy jen konkrétní lidé. A když jsou naplňovány akreditované studijní plány a živí lidé podle nich vše řádně odučí, zdá se nám zvláštní požadovat, aby zde pracovali na celý úvazek,“ argumentuje P. Kolář.

AK však počítá dále: I při započtení vyučujících na dohodu o provedení práce to představuje kolem pětadesáti diplomových prací na jednoho vyučujícího!

„Prokazatelně není pravda, že u nás připadá přes šedesát kvalifikačních prací na jednoho učitele. Máme totiž stanoveno a naším informačním systémem hlídáno, aby pedagog napříč všemi obory vedl maximálně dvacet prací. Existují ale jednotlivé pečlivě zdůvodněné výjimky (zejména když pedagog méně vyučuje), které jedinému člověku umožňují vést nejvíce dvacet devět prací,“ oponuje P. Kolář. AK také upozorňuje na to, že externí pracovníci UJAK vedou více než polovinu zadaných prací a přes padesát procent z nich nemá vědeckou hodnost, tedy titul doktora, docenta či profesora.

„Argument, že kvalifikační práce nemají vést externisté, je také zvláštní. Jednak to nikde žádný předpis neupravuje, jednak u takových oborů, jako je právě speciální pedagogika, je to naprosto přirozené, protože je orientována prakticky. Navíc mnozí z těchto externistů jsou interní pracovníci veřejných VŠ,“ udává prorektor Kolář.

Škola reagovala na poptávku

UJAK okamžitě po prosincovém zamítavém stanovisku k žádosti o prodloužení příslušné akreditace požádala o udělení akreditace tohoto oboru takzvaně na dostudování. I ta byla AK zamítnuta, navíc komise ve svém stanovisku ze 4. února píše: „Vzhledem ke skutečnosti, že se v činnosti UJAK trvale objevují závažné nedostatky znemožňující řádné plnění povinností podle zákona o vysokých školách, připraví Akreditační komise podklady pro podání podnětu k odejmutí státního souhlasu k oprávnění působit jako soukromá vysoká škola.“ Jako příčinu AK uvádí opakované výzvy ke snížení neúměrného počtu studentů v jejích pedagogických oborech, což prý neumožňuje zajistit kvalitní vysokoškolské vzdělávání.

Podle AK univerzita meziročně zvýšila počet studentů v navazujících magisterských studijních oborech programu Speciální pedagogiky o 439 studentů. K tomu ale podle UJAK došlo jen proto, že se snažila vyjít vstříc učitelům, kteří si pod tlakem novely zákona o pedagogických pracovnících potřebovali co nejdříve doplnit povinné kvalifikační vzdělání.

„Nikdo nezastírá, že došlo ke skokovému nárůstu počtu studentů. Ve chvíli, kdy se tento zákonný požadavek stal neodkladným, UJAK shodou okolností měla akreditace příslušného oboru a byla přesvědčena, že má i odpovídající kapacity a vytvořila také další podmínky pro přijetí případných zájemců,“ objasňuje P. Kolář. Jde o to, že škola na rozdíl od pedagogických fakult například nabízela možnost studia i o víkendech, což běžně zaměstnaným lidem pochopitelně vyhovovalo. Zdá se, že podstatným důvodem byl ale i samotný dvouletý studijní obor Speciální pedagogika - učitelství, který **pedagogické fakulty** běžně nenabízejí. Zákon totiž umožňuje, aby absolventi přes tento obor získali kvalifikaci pro učitelství prvního stupně, namísto toho, aby museli absolvovat pětileté studium pedagogiky.

„Je jasné, že když zákon takovéto řešení umožňuje, tak mu dala velká část učitelů na poslední chvíli přednost. Jsem přesvědčena, že kdybychom takovouto akreditaci měli my, většina studentů by se hlásila k nám. To ovšem neznamená, že bychom je mohli z kapacitních důvodů všechny přijmout,“ komentuje Radka Wildová, děkanka **Pedagogické fakulty Univerzity Karlovy v Praze**, a dodává: „Nicméně kapacity, které jsme v učitelských programech navýšili, nebyly všechny naplněny, a to včetně kombinovaného studia.“ UJAK tvrdí, že kdyby o akreditaci nepřišla, od následujícího akademického roku 2015 by měla už jen 340 studentů na 36 učitelů, tedy 9,44 studenta na učitele, nikoliv 28,3 jako je tomu nyní.

Avšak AK soukromé univerzitě vytýká nadbytek studentů i v některých dalších studijních oborech. „AK nám nikdy v minulosti nesdělila, a to ani ústně, jaké personální podmínky by v našem případě považovala za optimální. Pouze jsme se vždy snažili reagovat na její tvrzení, že podle ní máme mnoho studentů na málo zaměstnanců, a tak snížit počet studentů nebo zvýšit množství zaměstnanců,“ říká P. Kolář.

Faktem je, že zatímco UJAK měla v roce 2010 celkem 11 350 studentů, do současné doby tento počet zredukovala na 5829, tedy na polovinu.

Diplom nezíská každý

O soukromých VŠ se často tvrdí, že přijmou prakticky každého platícího zájemce o studium. Součástí staronové akreditace, kterou AK univerzitě neudělila, měly prý *

Foto popis| Petr Kolář: „Zdá se nám, že nároky kladené na nás Akreditační komisí jsou jiné a vyšší, než je tomu u dalších vysokých škol.“

Foto autor| FOTO: ROBERT KLEJCH